ning tõustes a. 1917 polkovnikuks (koloneliks) ja polguülemaks. Dets. 1917 siirdus ta Eesti väeosadesse ja määrati 2. Eesti jalaväe polgu ülemaks Viljandisse, kus ta enne Saksa okupatsioonivägede sissetulekut enamlastelt võimu üle võttis ja seega võimaldas seal Eesti iseseisvuse välja kuulutada. Kui märtsis 1918 Eesti rahvuslikud väeosad okupatsioonivõimude käsuga määrati likvideerimisele, lahkus U. teenistusest, asudes elama Viljandisse, kus oli tegev põrandaaluse kaitseliidu organiseerijana linnas ja maakonnas. Nov. 1918 toimis U. okupatsioonivõimu langemisel Tallinnas energiliselt kaitseliidu korraldajana ja nimetati siis uuesti 2. jalav. polgu ülemaks, kellena tal tuli teotseda polgu võitlusvõime taasloomisel Vabadussõja raskeil algusaegadel. Jaan. 1919 määrati ta I diviisi brigaadi ülemaks ja s. a. aprillis I diviisi ülema abiks; neis ameteis oli ta tegev sõjaliste operatsioonide juhtimisel Narva rindel. Okt. 1919 asus ta Vabariigi kaitseliidu ülema kohale, pühendudes kaitseliidu kindlamale korraldamisele ja sõjalisele väljaõpetamisele rinde seljataga, mille tagajärjel kaitseliitlasi võidi tarbekorral väeosade täiendamiseks kasutada. Märtsis 1920 määrati ta sõjaväe ringkonna ja Tallinna garnisoni ülemaks, ülendati veebr. 1922 kindralmajoriks ühes nimetusega sõjanõukogu liikmeks, sai märtsis 1924 ranna- ja õhukaitse ülemaks ja on okt. 1928 alates toiminud III diviisi ülemana. — Eesti ohvitserkonnas on U. teotsenud mitu a. ohvitseride keskkogu juhatuse esimehena ja Sõjaväe Majandusühisuse organiseerijana ning juhatuse esimehena.

Isikl. j. m. saadud andmed. *T.*

USTAV (Usstav), Karl, preester ja seltskonnategelane, sünd. 20. IX 1867 Tartumaal Kaareperes talupidaja pojana, lõpetas a. 1886 Pihkva gümnaasiumi, õppis aa. 1890—92 Peterburis keiserlikus laulukooris muusikat ja laulmist ning õiendas a. 1892 vaimuliku akadeemia II kursuse lõppeksami. Aa. 1892—96 oli ta Pihkva kub. Toropetsi linnakooli õpetaja, 1896—1905 sealsamas rahvakoolide inspektor, toimis aa. 1905—17 Petserimaal kr.-katol. usu preestrina ja 1913—17 ühtlasi kõrgema algkooli õpetajana. Revolutsiooni ajal oli ta lühikest aega preestriks Paadremaa kog. Läänemaal, toimis 1918. a. lõpul ja 1919. a. siseministri volinikuna ja määrati 1919. a. Petserimaa koolide korraldajaks, mis ametis aga sõjaolude tõttu ja muil põhjusil ei saanud teotseda. Siis oli U. 1 a. Haapsalus gümnaasiumi-õpetaja, asus 1920. a. lõpul preestri kohale Antslasse ja siirdus sealt dets. 1928 samasse ametisse Tapale. — U.-al on tähelepandavaid teeneid kultuuritöö alal setude keskel. A. 1892 avas ta Toropetsis 4-kl. eesti õppekeelega kooli ja korraldas kuni 1905. a.-ni eesti asunikkude vaimlist elu Pihkva kub. maakonnis, asutas a. 1906 Petseris muusika- ja lauluseltsi, avas a. 1905 Sergo külas esimese setukeelse kooli ja hakkas setudele eestikeelseid jumalateenistusi pidama, kuigi tal seetõttu tuli venemeelse ülemuse surve all kannatada. Hiljemini on tema algatusel tekkinud Petseris veel haridusselts (1911), tarvitajateühing ja käsitöö-kool (1915) ning kõrgem algkool (1913), mis praegu (1929) töötab reaalgümnaasiumina. Püüdes setusid sisemaa eestlastele lähendada ja neis rahvustunnet äratada, andis U. aa. 1909—10 välja ajalehte »Petseri Postimees«, mis aga ainelistel põhjustel seisma jäi. U.-a sulest on ilmunud rida artikleid »Postimehes«; iseraamatuina m. s.: Vaimulikud kõned I—II (Tartu, 1897—98), Pihkva eestlased (*ibid.*, 1908, äratrükk »Elust«).

Isikl. j. m. saadud andmed. *M. J. E.; T.*

UURITS, Aleksander, maalikunstnik, sünd. 30. IV 1888 Tallinnas voorimehe pojana, õppis mõnd aega kohalikus alg- ja linnakoolis ning sai esimese kunstilise hariduse aa. 1903—06 A. Laipman'i (vt.) ateljees kodulinnas. Sunnitud kehva ainelise olukorra tõttu vahepeal omale metallitöölisena ülespidamist teenima, täiendas ta end kunsti alal aa. 1908—10 Keiserl. Kunstide Edendamise Seltsi kunstikoolis Peterburis, kus tema arenemisse tunduvat mõju avaldas J. Bilibin, ning selle järel lühemat aega *École des Beaux-Arts*'is Pariisis. A. 1909 võttis ta osa esimesest eesti kunsti üldnäitusest, tähelepanu äratades graafiliste joonistustega sümbolistlikkudel ning eesti mütoloogilistel ainetel, ja 1910. a. teisest (Noor-Eesti) kunstinäitusest, välja pannes 8 portreemaali ja 9 maastikku (peamiselt motiivid Otepäält) õlis ja pastellis. Selles teostegrupis leidis eriti väljapaistvat hinnangut portreemaal »Mulatt« (»Neegri poiss«), mis kuulus näituse paremate saavutuste hulka ning U.-a nimega ühendada lubas samasuguseid lootusi, nagu äratasid tol ajal N. Triik (vt.) ja mõned teised andelisemad kunstnikud Noor-Eesti rühmas. 1911. a. veetis U. suuremalt osalt Tallinnas, täiendas end järgm. a. Bernstein'i ateljees Peterburis, pöördus siis tagasi Tallinna, kus 1913. a. maalis kaks dekoratiivset pannood »Kalevi« seltsimajale Pirital, ja asus selle järel uuesti Venemaale, seal jällegi veetes 1 a. Edasi töötas ta 1915. a. lõpupoole Tartus, maalides siin kirjanik K. E. Söödi (vt.) portree ja suurema pannoo »Jaht« (ERM-is), ning sõitis siis uuesti Venemaale, kus kannatades teravat ainelist kitsikust m. s. 1916. a. juunist 1917. a. alguseni töötas Moskvas käsigra-